

Clasa
a III-a

Magia Cuvintelor:

Citesc, înțeleg,
descopăr!

Caiet de lucru
și lectură

Exerciții inovatoare
adaptate standardelor
PISA

LECTURĂ
ÎNȚELEGERE
CREATIVITATE
GÂNDIRE
CRITICĂ

Editura NumLit
Brașov

2026

Autori:
Orieta Popa
Cătălin-Dumitru Dorcioman

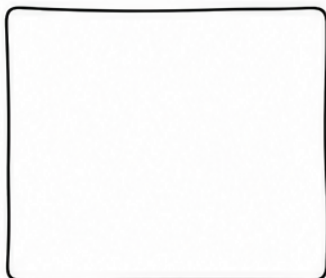
2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală

2.1. Construirea de texte orale scurte pe baza unui suport vizual dat și / sau a unui plan simplu de idei

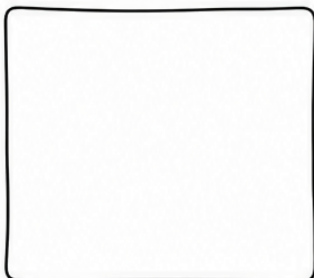
Exercițiul 1: Creatorii de Povești Ilustrate

Sarcina ta: Imaginează-ți că ești un artist care trebuie să creeze o bandă desenată în doar trei cadre. Personajele principale sunt Ana și Cătălina, care tocmai au descoperit un castel misterios în pădure. Scrie câte o propoziție pentru fiecare cadru, descriind ce se întâmplă. Apoi, pregătește-te să povestești oral întreaga aventură, folosind propozițiile tale ca un ghid!

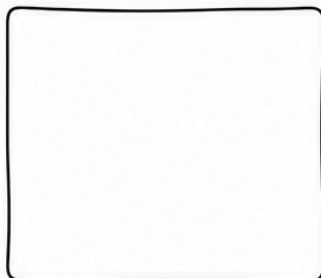
Cadrul 1:

Ana și Cătălina merg prin pădure și văd...

Cadrul 2:

Ce se întâmplă când se apropie de castel?

Cadrul 3:

Ce descoperă ele în castel (sau în jurul lui)?

Exercițiul 2: Reporterii Școlii

Sarcina ta: Gândește-te la o întâmplare amuzantă care s-a petrecut la școală, unde au fost implicați 2 din colegii tăi. Nu uita să folosești cuvinte care se potrivesc perfect (adjective) și să te asiguri că propozițiile tale sună corect! Scrie mai jos câteva

idei principale despre ce vei povesti, ca un scurt plan. Apoi, pregătește-te să spui povestea cu voce tare în clasă, ca un reporter entuziast!

Unde s-a întâmplat? (ex: în curtea școlii, la ora de sport)

Când s-a întâmplat? (ex: ieri dimineață, la pauza mare)

Ce au făcut cei doi colegi? (ex: au construit un castel de zăpadă, au căutat o comoară)

Cum s-a terminat? (ex: cu râsete, cu o surpriză)

2.2. Pronunțarea clară și corectă a unui mesaj

Exercițiul 3: Articulații de Viteză

Sarcina ta: Pregătește-te să fii un expert în dicție! Citește cu voce tare, de trei ori, cât poți de clar și rapid, următoarele frământări de limbă. Ai grijă să nu te împiedici de cuvinte!

1. «Șapte șoricei şușotesc în șoaptă sub șapca Siminei.»
(*exersăm sunetele ș și s*)
2. «Cătălina cumpără cinci covrigi crocanți, calzi și cu ciocolată.» (exersăm sunetele c și cr)
3. «Răzvan repară rapid roata roșie a bicicletei ruginite.»
(*exersăm sunetul r*)

Exercițiul 4: Vocea Actorului

Sarcina ta: Citește dialogul de mai jos ca și cum ai fi un actor. Cum ai schimba vocea pentru a arăta o întrebare, o bucurie sau o mirare? Subliniază cuvintele pe care le-ai rosti mai tare sau pe care ai vrea să le accentuezi pentru a exprima sentimentele personajelor.

Miriam: «Nu-mi vine să cred! Ai văzut ce s-a întâmplat cu Mario la ora de desen?»

Sara: «Chiar! Ce? Era o liniște ciudată...»

Miriam: «A pictat un elefant zburător! Era absolut uluitor!»

Sara: «Un elefant zburător?! Serios? Eu am crezut că așterne doar niște culori amestecate!»

3.5. Recunoașterea secvențelor narrative și dialogate dintr-un text

Citește cu atenție fragmentul de mai jos:

Era o zi caldă de vară. Eu eram holtei și, mai în toate zilele, mă duceam la moș Vasile, la cireșe. Și odată, pe când eram încă mic și nu știam de frică, am sărit gardul, așa cum făceam mai totdeauna.

– Măi, Nică, dar tu ce cauți aici? mă-ntrebă moș Vasile, scoțând capul dintre cireșe.

Eu, rușinat, stăteam și mă uitam la el. Nu știam ce să-i răspund.

– Ia spune, măi, ai venit la cireșe? Nu ți-e rușine să furi din cireșele omului?

– Păi... eu... voiam să vă ajut să le culegeți... am bolborosit eu, cu vocea tremurândă.

Moș Vasile a început să râdă cu poftă. «Ei, măi, obraznicule! Hai, culege, dar să nu te mai prind la furat! Data viitoare să ceri frumos!»

Eu m-am bucurat, am sărit repede în copac și am început să mănânc cireșe, câte se puteau. Dar de furat, nu mai furam!

(Fragment adaptat după «Amintiri din copilărie – La cireșe» de Ion Creangă)

Exercițiul 4: Detectorul de Vorbe și Povești

Sarcina ta: Ești un detectiv de text! Citește povestea lui Nică și **subliniază** cu o **linie roșie** toate replicile personajelor (părțile în care cineva vorbește direct) și cu o **linie albastră** toate părțile în care povestitorul ne spune ce s-a întâmplat (secvențele narrative).

4. Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă

4.1. Respectarea regulilor de despărțire în silabe, ortografia și punctuația într-un text propriu

Exercițiul 2: Detectivul de Silabe și Cratime

Sarcina ta: Ana și Matei au găsit un pergament vechi cu instrucțiuni despre cum să ajungi în dumbrava minunată, dar textul este plin de greșeli! Ajută-i să corecteze greșelile de ortografie și de punctuație. Citește textul și scrie-l corect pe liniile de mai jos. Fii atent la:

- **Despărțirea în silabe** (dacă un cuvânt nu încapă pe un rând, cum îl despărți?).
- **Cuvintele scrise cu cratimă** (de exemplu, «să-l», «n-am»).
- **Semnele de punctuație** (virgulă, punct, semnul întrebării, semnul exclamării).

“ lizuca se ducea spre dumbrava minunată cu patrocle cățelu lei ce-o însoțea mereu. n-a întâlnit pe nimeni in cale; oare de ce plângea ea asa de tare? Nu-i placea deloc singurătatea. La un mo ment dat, a auzit un foșnet ciu dat, chiar in spatele ei. patrocle a început să latre într-una, iar Lizuca sa-l liniștească. E bine că sunt împreună în această av entură. Dar ce sa-i faca acum!”

1. Substantivul: Numele lumii în care trăim

Citește cu atenție fragmentul de mai jos din «D-I Goe»:

„D-I Goe poartă un costum de marinar, foarte elegant, și o pălărie de paie, nouă. Panglica pălăriei poartă inscripția «Urgent». Goe stă pe bancă, între mam'mare, mamița și tanti. Toți așteaptă trenul în gara din Urziceni. Trenul pleacă. Goe se agită, vrea să scoată capul pe fereastră.

– Nu e voie, Goe! zice mamița.

– Dar mam'mare nu zice nimic?

Mam'mare e adormită, cu pălăria pe o parte. Ceilalți pasageri se uită la copilul obraznic.”

Exercițiul 1: Vânătorii de Substantive (Substantive comune și proprii)

Sarcina ta: Ești un vânător de substantive! Citește textul despre Goe și scrie în tabelul de mai jos toate substantivele pe care le găsești, sortându-le corect.

Substantive comune

(nume generale, cu literă mică)

costum

Substantive proprii

(nume speciale, cu literă mare)

Goe

1. Substantivul: Numele lumii în care trăim

Exercițiul 2: Magia Numerelor (Numărul substantivului)

Sarcina ta: Imaginează-ți că ai o baghetă magică și poți schimba numărul substantivelor. Scrie substantivele de mai jos la numărul opus (dacă e singular, fă-l plural, și invers):

- un costum – _____
- o pălărie – _____
- mam'mare – _____
- trenuri – _____
- fereastră – _____
- pasageri – _____
- copil – _____

Exercițiul 3: Ghicitoarea lui Matei (Identificare din context)

Sarcina ta: Matei te provoacă la o ghicitoare! Găsește în textul despre Goe substantivele care se potrivesc descrierilor de mai jos și scrie-le.

- Un substantiv comun care denumește un accesoriu de modă: _____
- Un substantiv propriu care este numele unui oraș: _____
- Un substantiv comun care denumește un mijloc de transport: _____
- Un substantiv comun care denumește un membru al familiei: _____

Exercițiul 4: Detectorul de Gen (Identificarea genului substantivelor)

Sarcina ta: Ana și Darius vor să afle genul fiecărui substantiv. Citește cu atenție substantivele de mai jos (pe care le-ai găsit și tu în textul despre Goe) și completează tabelul, punând în față cuvintele **un/doi, o/două** pentru a descoperi genul (masculin, feminin, neutru).

Substantiv	Câte un/o...?	Câți/câte doi/două...?	Genul (masculin, feminin, neutru)
costum	<i>un costum</i>	<i>două costume</i>	<i>neutru</i>
pălărie	_____	_____	_____
bancă	_____	_____	_____
tren	_____	_____	_____
gară	_____	_____	_____
fereastră	_____	_____	_____

Compunere 2: O invenție a Matildei

Sarcina ta

SIMINA și RĂZVAN scriu o poveste despre o nouă invenție a Matildei, folosind următoarele cuvinte de sprijin (subliniază-le în text):

laborator secret

idei geniale

câmp magnetic

rezolvare magică

râsete zgomotoase

surpriză plăcută

Compunere 3: O zi la fermă

Sarcina ta

DARIUS și VLAD scriu o compunere despre o zi obișnuită (sau neobișnuită) la ferma unde a locuit Nică, folosind cuvintele de sprijin (subliniază-le în text):

cânepa înaltă

cireșe coapte

pupăza ștrengară

jocuri de copil

gălăgie veselă

amintiri dragi

2.4. Pe baza unui plan de întrebări

★ Compunere 1: O problemă rezolvată pe insula lui Roz ★

★ Sarcina ta

ARIADNA și **DAVID** scriu o poveste despre cum Roz a rezolvat o problemă pentru animalele de pe insulă, răspunzând la următoarele întrebări (apoi elimină întrebările din textul final):

1 Cine a avut nevoie de ajutor?

2 Unde se aflau?

3 Ce problemă aveau?

4 Cum a ajutat Roz? (Ce a făcut ea? Ce obiecte a folosit?)

5 Cum s-a simțit Roz la final?

★ Compunere 2: O vizită neașteptată la bunicul Olguței ★

★ Sarcina ta

ALEX și **SEBASTIAN** scriu o compunere despre o vizită neașteptată la bunicul Olguței, răspunzând la întrebări:

1 Când s-a întâmplat? (O zi oarecare sau o ocazie specială?)

2 Cine a venit în vizită (în afară de Olguța și bunic)?

3 Ce au adus în dar (sau ce au uitat)?

4 Cum a decurs vizita? (A fost amuzant, plictisitor, plin de surprize?)

5 Cum s-a terminat? (O invitație, o promisiune, o boacănă?)

Misiunea Finală Îndeplinită: Maeștrii Cuvintelor și ai Poveștilor!

★ Felicitări, dragi exploratori ai limbii române! ★

★ Ați ajuns la ultima pagină a acestei călătorii fantastice. Privind în urmă, veți vedea că nu ați rezolvat doar exerciții, ci ați devenit adevărați magicieni ai cuvintelor!

- ★ Ați citit.
- ★ Ați înțeles.
- ★ Ați descoperit.
- ★ Ați creat povești!

★ În această aventură, voi ați: ★

- ★ **Devenit** detectivi de text alături de Matilda și Olguța, citind printre rânduri și extrăgând ideile principale.
- ★ **Explorat** tainele morfologiei: substantivele dau nume lumii, adjectivele o colorează, iar verbele o pun în mișcare.
- ★ **Făcut** ordine în sintaxă, devenind arhitecți ai propozițiilor.
- ★ **Călătorit** prin Dumbrava Minunată și cu trenul alături de Goe, respectând ortografia și punctuația.
- ★ **Luat** bagheta magică în propriile mâini și devenit scriitori, cu începuturi misterioase și finaluri neașteptate.

Nu uitați:

Magia Cuvintelor: **Citeșc, înțeleg, descopăr!**

Caietul se încheie aici, dar povestea voastră minunată abia acum începe.
Citiți cu bucurie, scrieți cu pasiune și nu încetați niciodată să **visați!**

Cu drag și admirație pentru efortul vostru,
Ory Popa și NumLit